

Onderwerp: Watervisie Delfland
Dossiernummer: 1563

De Verenigde Vergadering te verzoeken:

- De Watervisie, met onder meer de centrale Watervisie-kaart en de kernboodschappen op zes thema's, vast te stellen als gespreksinstrument om het waterbelang in omgevingsvisies te brengen, en relevante ontwikkelingen en kansen daaromtrent te agenderen om ontwikkelingen en planvorming in de fysieke leefomgeving te beïnvloeden;
- Kennis te nemen van vervolgstappen in 2020 en 2021 om ermee te gaan werken, op basis van ervaringen verder te ontwikkelen en de omgang met wijzigingen en actualisaties in de toekomst.

1. Probleemstelling - context

Omgevingswet

In de Omgevingswet staat het ontwikkelen en beschermen van de kwaliteit van de leefomgeving centraal. Vanuit de Omgevingswet hebben overheden de plicht om hierin gezamenlijk op te trekken. Delfland vindt het belangrijk dat water een integraal onderdeel is van de (plannen voor de) leefomgeving. Alleen dan zijn droge voeten en schoon water op de lange termijn te garanderen. Om dat te bereiken heeft Delfland de Watervisie opgesteld. Met de Watervisie brengt Delfland in beeld wat nodig is om op de lange termijn het waterbelang in de fysieke leefomgeving te borgen. Met verschillende ruimtelijke toekomstscenario's worden effecten op de waterbelangen aangegeven en handelingsrepertoire aangereikt. Het laat kansen zien voor duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Voor gemeenten en provincie blijkt (uit de gevoerde gesprekken tot nu toe) dat het een behulpzaam instrument is om het gesprek over het waterbelang met elkaar te voeren. Gemeenten zijn hier blij mee.

Doel van de Watervisie

De Watervisie vormt een middel om bij te dragen aan het realiseren van de volgende doelen van Delfland:

1. Water-gerelateerde ontwikkelingen en (daaruit voortvloeiende) opgaven integraal, in samenhang en toekomstgericht bij elkaar brengen (intern proces);
2. Inbrengen van het waterbelang en relevante ontwikkelingen bij ruimtelijke ontwikkelingen en planvorming (zoals gemeentelijke en provinciale Omgevingsvisies en Omgevingsplannen) (extern proces).

Met de Watervisie wil Delfland ruimtelijke ontwikkelingen en planvorming beïnvloeden door:

1. Beleid en regels duidelijk naar voren te brengen;
2. Belangrijke trends, ontwikkelingen en (toekomstige) maatschappelijke opgaven te agenderen.

De Watervisie maakt de waterbelangen van Delfland expliciet. Het biedt handvatten aan initiatiefnemers (zoals gemeenten, provincie en derden), die iets willen ondernemen/doen wat ingrijpt in de leefomgeving, om hun visies en plannen op de belangen van Delfland af te stemmen. Met de Watervisie is het mogelijk om vroegtijdig in visievorming en planprocessen tot onderlinge afstemming en afspraken te komen. De Watervisie sluit aan op bestaand beleid en biedt verder inhoudelijke denkrichtingen om toekomstige ontwikkelingen het hoofd te bieden. De watervisie vormt het visie-deel van het in 2020 op te stellen Waterbeheerprogramma 2022-2027.

Tijdshorizon

De horizon van de Watervisie ligt op 2050. Zo mogelijk biedt de Watervisie een kwalitatieve 'doorkijk' naar (effecten van) ontwikkelingen in de leefomgeving op nog langere termijn. Dat betekent dat de Watervisie, daar waar dat mogelijk is, schetsmatige extrapolaties bevat.

2. Beoogd effect

Het beoogd effect van de bovenomschreven besluiten over de Watervisie is:

- Dat Delfland handelt vanuit een gedeelde visie in de gesprekken met initiatiefnemers;
- Dat helder is voor initiatiefnemers waar Delfland voor staat, zodat in een gesprek met initiatiefnemers waterbelangen kunnen worden geborgd.

3. Kernboodschap

De kernboodschappen bij de bovenomschreven besluiten voor de Watervisie zijn:

- De Watervisie is een gespreksinstrument waarmee Delfland de waterbelangen duidelijk maakt. De Watervisie is het beginpunt van het gesprek over waterbelangen en duurzame ruimtelijke ontwikkeling nu en in de toekomst;
- De Watervisie doet geen restrictieve uitspraken over de richting waarin gemeenten zich moeten ontwikkelen, maar maakt duidelijk welke gevolgen mogelijke ontwikkelingen hebben voor het waterbelang en welke opgaven dat met zich meebrengt.

In de Watervisie zijn voor zes water-gerelateerde thema's kernboodschappen opgenomen. De kernboodschappen geven aan wat Delfland op hoofdlijnen inhoudelijke inbrengt bij gesprekken over ontwikkelingen en planvorming in de fysieke leefomgeving:

1. **Zeespiegelstijging:** Delfland beschermt het gebied tegen overstromingen door waterkeringen, rekening houdend met bodemdaling, zeespiegelstijging en toenemende druk op de ruimte. Waterveiligheid is een randvoorwaarde bij alle ruimtelijke ontwikkelingen en planvorming.
2. **Zoetwatervoorziening (bij droogte):** Delfland wil voldoende zoetwater in het beheergebied beschikbaar hebben om verdroging tegen te gaan en (maatschappelijke, economische en ecologische) functies te waarborgen. In de ruimtelijke planvorming moeten ontwikkelingen positief bijdragen aan de hoeveelheid zoetwater in het gebied. Om droogte te bestrijden moet water meer worden vastgehouden.
3. **Extreme neerslag:** Delfland signaleert en agendeert bij alle ruimtelijke ontwikkelingen en planvorming wateroverlast-risico's als gevolg van extreme neerslag. Delfland adviseert over maatregelen, nu en in de toekomst, om die risico's te voorkomen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen en planvorming moeten wateroverlast-risico's minimaal gelijk blijven en bij voorkeur afnemen. Delfland stimuleert dit door inbreng van kennis en medefinanciering.
4. **Waterkwaliteit:** Delfland agendeert bij alle ruimtelijke ontwikkelingen en planvorming dat rekening wordt gehouden met de waterkwaliteit, zodat deze kan verbeteren. Delfland streeft naar een goede waternatuur door het beschermen en verbeteren van de waterkwaliteit, via het remmen, tegengaan of terugdringen van afspoeling van schadelijke stoffen (gewasbeschermingsmiddelen, te veel nutriënten, door bouwmaterialen, etc.) en het ontwikkelen van voorwaarden (zoals habitat) voor het goed functioneren van waternatuur
5. **Hitte:** Delfland signaleert en agendeert risico's en adviseert over maatregelen om het hitte eiland, veroorzaakt door klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen, te beperken.
6. **Bodemdaling:** Delfland signaleert en agendeert risico's en adviseert over maatregelen om maatschappelijke schade en CO₂-uitstoot door bodemdaling te voorkomen.

Energietransitie

Naast bovenstaande ontwikkelingen is de energietransitie (naar een duurzame energievoorziening) een belangrijke ontwikkeling, die belangen van Delfland raakt en waar Delfland faciliterend kan zijn. Dat geldt in potentie voor thermische energie uit oppervlaktewater (TEO), thermische energie uit afvalwater (TEA), geothermie en warmte-koude-opslag (WKO). De gemeenten benadrukken behoefte te hebben aan een visie van Delfland hierop. In de deze Watervisie is dit thema al basaal uitgewerkt op de themakaart

Energie (in brondata). De vertaling van de energietransitie naar handelingsrepertoire en ruimtelijke consequenties op de Watervisiekaart moet nog plaatsvinden. Dat heeft in 2020 de eerste prioriteit en loopt samen op met de (door)ontwikkeling van de RES en Delflands energiebeleid.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- 2015 Coalitieakkoord 'Iedereen bewust van Water'
- 2015 Waterbeheerplan 5
- 2016 Informatieve Verenigde Vergadering Ambities en Impact implementatie Omgevingswet
- 2017 Informatieve Verenigde Vergadering Implementatie Omgevingswet juni 2017
- 2017 Programmaplan Implementatie Omgevingswet Delfland vastgesteld door D&H op 15 augustus 2017
- 2017 Bespreking programmaplan commissies Stedelijk water en watersysteem en de commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering op 5 sept 2017
- 2019 Vaststelling Leidende principes Watervisie Delfland door VV op 14 februari 2019
- 2019 Programmaplan Implementatie Omgevingswet 2019-2020 door D&H op 5 maart 2019
- 2019 Iedereen aan de slag voor water Bestuursakkoord 2019-2023 door VV 20 mei 2019
- 2019 Informatieve Verenigde Vergadering Beeldvorming rondom Watervisie Delfland op 26 september 2019

5. Regelgeving en Beleid

De Watervisie Delfland adresseert op welke wijze Delflands belangen binnen Omgevingsvisies, beleid en regelgeving van derden kunnen worden geborgd als gevolg van de Omgevingswet. De Watervisie vormt een geheel met het nog op te stellen Waterbeheerprogramma. De Watervisie is één van de instrumenten waarmee Delfland het waterbelang in de leefomgeving kan borgen. De Watervisie is complementair aan de Waterschapsverordening. De Watervisie maakt het mogelijk om ontwikkelingen te beïnvloeden en vroegtijdig de waterbelangen te borgen. De Waterschapsverordening legt daar waar nodig juridisch de kaders en richtlijnen vast om de waterbelangen te beschermen en de leefomgeving te ontwikkelen.

6. Financiën

Het opstellen van de Watervisie vindt plaats binnen de beschikbare financiën, conform het programmaplan Implementatie Omgevingswet Delfland (2019-2021), opgenomen in de huidige begroting (2019) en meerjarenraming.

7. Duurzaamheid

Binnen de leidende principes voor de Watervisie Delfland (vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 14 februari 2019), staat duurzaamheid centraal:

1. We willen een **duurzame, robuuste, volhoudbare inrichting** van de leefomgeving;
2. Water is integraal onderdeel van de leefomgeving en we benaderen dit vanuit **integrale samenhangende systemen**;
3. In onze afwegingen is het **maatschappelijk belang leidend**, wentelen we geen kosten af op toekomstige generaties en baseren we de verdeling van de lasten volgens de volgende principes: veroorzakersbeginsel, profijtbeginsel en solidariteitsbeginsel.

De leidende principes zijn vertaald in de Watervisie, de toekomstperspectieven en het handelingsrepertoire. Toekomstige ontwikkelingen en uit te voeren maatregelen moeten zoveel mogelijk aan de leidende principes bijdragen. Klimaatneutraal handelen is één van de middelen om hier invulling aan te geven.

8. Organisatorische en personele consequenties

Het opstellen van de Watervisie vindt plaats binnen de beschikbare capaciteit conform het programmaplan Implementatie Omgevingswet Delfland (2019-2021), opgenomen in de huidige begroting (2019) en meerjarenraming.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Gemeenten en provincie nemen het waterbelang niet of onvoldoende mee in hun Omgevingsvisies.

Beheermaatregel 1: Delfland blijft continu in gesprek met gemeenten en Provincie aan de hand van de Watervisie Delfland.

Beheermaatregel 2: escaleren, waarna het bestuur in actie komt.

Risico: De invoering van de Omgevingswet gaat niet door of treedt vertraagd in werking.

Beheermaatregel 1: ook als de Omgevingswet niet doorgaat is de Watervisie een zeer nuttig instrument om intern tot integrale beeldvorming te komen en daarmee extern duidelijk te maken waar Delfland voor staat. Nu al blijkt dat de Watervisie bijdraagt aan het goede gesprek over waterbelangen. Dat gesprek zal altijd (met of zonder Omgevingswet) nodig blijven en meer noodzakelijk worden.

11. Communicatie (in- en extern)

Interne communicatie over de Watervisie maakt deel uit van de bredere communicatie over de Omgevingswet. Interne en externe belanghebbenden worden hier intensief bij betrokken.

De meeste gemeenten binnen het beheergebied van Delfland staan aan het begin van het opstellen van een Omgevingsvisie. De Watervisie is op tijd gebruiksklaar om daarbij ingezet te worden. Gemeenten zijn inmiddels allemaal op de hoogte (gebracht) van het bestaan van de Watervisie en verwelkomen het gesprek daarover.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

- Nadat de Watervisie is vastgesteld zal 2020 in het teken staan van het gebruiken en doorontwikkelen van de Watervisie (zie opmerking hieronder).
- In 2020 wordt een beheerproces voor de Watervisie uitgewerkt.
- Eind 2021 wordt het Waterbeheerprogramma (met de Watervisie als visie-deel) aan de Verenigde Vergadering aangeboden.

Opmerking over doorontwikkelen: doorontwikkeling vindt plaats als blijkt dat voor het bereiken van het beoogde doel (borging van waterbelangen in omgevingsvisies en omgevingsplannen) verdere uitwerking noodzakelijk is. De doorontwikkeling kan zowel betrekking hebben op de inhoud van de Watervisie (kaarten, detailniveau, verrijking met thema's, zoals energie) als op het toepassen van de Watervisie als gespreksinstrument (vaardigheden, gespreksopbouw, proces van beïnvloeding).

13. Bevoegd orgaan

De Watervisie is een gespreksinstrument om de waterbelangen van Delfland in te brengen in omgevingsvisies en ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast agenderen we met de Watervisie relevante ontwikkelingen en kansen daaromtrent. Het college heeft ervoor gekozen om de Watervisie vast te laten stellen door de Verenigde Vergadering.

De achtergrondinformatie in de Watervisie wordt regelmatig geactualiseerd om de Watervisie actueel te houden.

Toekomstige ontwikkelingen zullen aanleiding geven tot nieuw beleid of aanscherping van bestaand beleid. Bij de vaststelling van nieuw sectoraal deelbeleid door de Verenigde Vergadering zal een paragraaf worden opgenomen waarin duidelijk wordt gemaakt of dit aanpassingen van de Watervisie met zich mee brengt. Als dat het geval is wordt bij vaststelling van het beleid als besluit opgenomen dat dit door het dagelijks bestuur vertaald wordt in de Watervisie.

Bij:

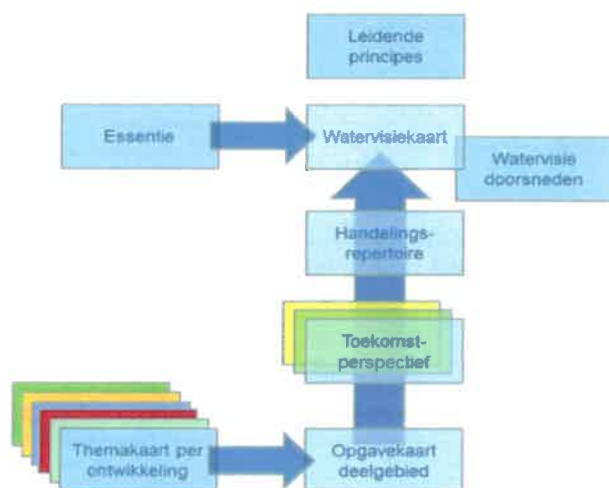
- toevoegingen aan of wijzigingen in de leidende principes;
- het toevoegen van een nieuw thema op de Watervisiekaart;
- een aanzienlijke wijziging in de kernboodschap of in het handelingsrepertoire van een

thema in de Watervisie, zal dat aan de Verenigde Vergadering als wijziging worden voorgelegd. De Watervisie vormt de basis voor het visie-deel van het nieuwe Waterbeheerprogramma 2022-2027 die in 2021 aan de Verenigde Vergadering wordt voorgelegd.

14. Toelichting

Wat is de Watervisie?

De Watervisie is een gespreksinstrument en bestaat uit een samenvattende Watervisiekaart en een set onderliggende kaarten (opgavekaart met toekomstperspectieven, themakaarten). Hierna volgt een toelichting op de onderdelen, met een uitleg en beschrijving.

Watervisiekaart

De **Watervisiekaart** toont het beheergebied van Delfland, met de belangrijkste kenmerken van de ondergrond en de bovengrondse gebruiksfuncties. De Watervisiekaart gaat in op zes thema's die voor Delfland heel belangrijk zijn. Dat zijn zeespiegelstijging, zoetwatervoorziening, extreme neerslag, waterkwaliteit, hitte en bodemdaling. Voor die thema's beschrijft Delfland wat in de toekomst het meest gewenste handelingsrepertoire is. Daarbij is ook opgenomen wat voor Delfland per thema de kernboodschap is. Op de Watervisiekaart is verder zichtbaar op welke plekken, of in welke specifieke gebieden, een bepaald handelingsrepertoire relevant is. Waar dat mogelijk is bevat de Watervisiekaart de ruimtelijke vertaling van elk handelingsrepertoire. Dat is bijvoorbeeld het geval voor Waterkwaliteit. Daarvan zijn zoekgebieden voor Natte Ecologische Zones op de Watervisiekaart zichtbaar.

Opgavekaart en toekomstperspectief

Naast de Watervisiekaart bestaat de Watervisie uit onderliggende **opgavekaarten** met verschillende **toekomstperspectieven** per deelgebied van Delfland. De deelgebieden zijn typerend voor een stuk van Delfland, met voor dat gebied typerende kenmerken en opgaven. Zo is er onderscheid gemaakt in Kust (hard en zacht), Stad (op zand, op slappe bodem, aan Nieuwe-Waterweg), Gras, Glas (Westland en Oostland) en Nieuwe-Waterweg. Elke gemeente kan op die manier de voor die gemeente relevante deelgebieden kiezen. Voor elk deelgebied zijn de opgaven of knelpunten op een kaart getekend, de 'opgavenkaart'. Voor elk deelgebied is daarnaast een aantal (twee tot vier) toekomstperspectieven getekend. Een toekomstperspectief ontstaat door een bepaalde 'keuze' (wel of niet verstedelijken, wel of geen landbouw, wel of geen behoud van huidige functie(s)) te projecteren op het gebied. Het toekomstperspectief 'kijkt' ver in de toekomst om te zien hoe het gebied er dan uit zou kunnen zien. Elk toekomstperspectief geeft dus een ander mogelijke fysieke en ruimtelijke inrichting van het deelgebied. Per toekomstperspectief is de positieve (groen) danwel negatieve (rood) of neutrale (oranje) bijdrage aan de thema's van Delfland in beeld gebracht.

Zo ontstaat een snel beeld in hoeverre een toekomstperspectief voor Delfland goed of minder goed uitpakt.

Themakaarten

Het laatste onderdeel van de Watervisie is een set **themakaarten**. De themakaarten (lijst in bijlage) bevatten de feitelijke onderliggende informatie. Deze gegevens zijn objectief en in openbare bestanden gevalideerd beschikbaar. Op elke themakaart zijn ook trends rond het thema opgenomen. De themakaarten helpen in het gesprek om meer specifieke data of locatie-specifieke details te kunnen zien. Het doel is om daarmee het gewenste handelingsperspectief beter te kunnen begrijpen. De gemeenten kunnen met die data mogelijk ook meer inzoomen op hun beheergebied.

15. Bijlagen

1. Leeswijzer watervisie
2. Watervisiekaart Delfland
3. Watervisiedoorsneden Delfland
4. Opgavekaart 1 Kustgebied hard/zacht
5. Toekomstperspectief 1a Kustgebied hard/zacht Duinen als Kustverdediging
6. Toekomstperspectief 1b Kustgebied hard/zacht Metropool aan Zee
7. Toekomstperspectief 1c Kustgebied hard/zacht Verbreed Kustlandschap
8. Opgavekaart 2 Stad op Zand
9. Toekomstperspectief 2a Stad op Zand Grootschalig Herstructureren
10. Toekomstperspectief 2b Stad op Zand Voortbouwen op Bestaande
11. Opgavekaart 3 Stad op Slappe Bodem
12. Toekomstperspectief 3a Stad op Slappe Bodem Herstructureren
13. Toekomstperspectief 3b Stad op Slappe Bodem Voortbouwen op Bestaande
14. Opgavekaart 4 Gras
15. Toekomstperspectief 4a Gras Landbouwgebied
16. Toekomstperspectief 4b Gras Groene Long voor de Stad
17. Toekomstperspectief 4c Gras Energielandschap
18. Toekomstperspectief 4d Gras Wonen in het Groene Hart
19. Opgavekaart 5 Stad aan Nieuwe Waterweg
20. Toekomstperspectief 5a Stad aan Nieuwe Waterweg Herstructureren
21. Toekomstperspectief 5b Stad aan Nieuwe Waterweg Voortbouwen op Bestaande
22. Opgavekaart 6 Nieuwe Waterweg
23. Toekomstperspectief 6a Nieuwe Waterweg Waterscheiding
24. Toekomstperspectief 6b Nieuwe Waterweg Bestaande Dijken Verhogen
25. Toekomstperspectief 6c Nieuwe Waterweg Deltadijk
26. Opgavekaart 7 Kassen (Westland)
27. Toekomstperspectief 7a Kassen (Westland) Grootschalig Kassengebied
28. Toekomstperspectief 7b Kassen (Westland) Gebied van Individuen
29. Toekomstperspectief 7c Kassen (Westland) Mix van Wonen en Kassen
30. Opgavekaart 8 Kassen (Oostland)
31. Toekomstperspectief 8a Kassen (Oostland) Grootschalig Kassengebied
32. Toekomstperspectief 8b Kassen (Oostland) Gebied van Individuen
33. Toekomstperspectief 8c Kassen (Oostland) Mix van Wonen en Kassen
34. Toekomstperspectief 8d Kassen (Oostland) Kassen op Terpen
35. Themakaart Landbouw
36. Themakaart Energie
37. Themakaart Biodiversiteit
38. Themakaart Verstedelijking

- 39. Themakaart Waterkwaliteit
- 40. Themakaart Bodemdaling
- 41. Themakaart Toename Neerslag
- 42. Themakaart Droogte
- 43. Themakaart Hitte
- 44. Themakaart Zeespiegelstijging
- 45. Themakaart Onderlegger Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 12 november 2019, dossiernummer 1563;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit;

overwegende dat:

- Delfland zich voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, voorzien in 2021;
- Delfland in het kader van de implementatie van de Omgevingswet de ambitie heeft een Watervisie op te stellen, zoals besproken tijdens de informatieve Verenigde Vergadering, op 18 oktober 2016, over Ambities en impact Omgevingswet;
- De Informatieve Verenigde Vergadering bij bespreking van het programmaplan Implementatie Omgevingswet, op 29 juni 2017, heeft aangegeven 'ondergrenzen en proceskaders' te willen vaststellen;
- De commissie Stedelijk water en watersysteem en de commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering bij bespreking van het programmaplan Implementatie Omgevingswet, op 5 september 2017, heeft aangegeven 'ondergrenzen en proceskaders' te willen vaststellen.
- De Verenigde Vergadering op 14 februari 2019 de leidende principes, waarlangs de Watervisie Delfland wordt opgesteld, heeft vastgesteld. Deze leidende principes zijn:
 1. Met initiatiefnemers (overheden en private partijen) maakt Delfland aan de voorkant in het planproces afspraken. De Watervisie is voor de belangen van Delfland het leidende document.
 2. We willen een duurzame, robuuste, volhoudbare inrichting van de leefomgeving;
 3. Water is integraal onderdeel van de leefomgeving en we benaderen dit vanuit integrale samenhangende systemen;
 4. In onze afwegingen is het maatschappelijk belang leidend, wentelen we geen kosten af op toekomstige generaties en baseren we de verdeling van de lasten volgens de volgende principes: veroorzakersbeginsel, profijtbeginsel en solidariteitsbeginsel.

Gelet op:

- Artikel 77 Waterschapswet

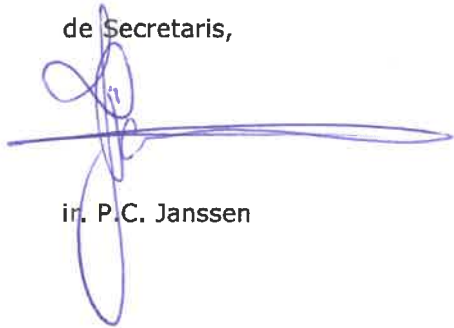
Besluit:

- De Watervisie, met onder meer de centrale Watervisie-kaart en de kernboodschappen op zes thema's, vast te stellen als gespreksinstrument om het waterbelang in omgevingsvisies te brengen, en relevante ontwikkelingen en kansen daaromtrent te agenderen om ontwikkelingen en planvorming in de fysieke leefomgeving te beïnvloeden;
- Kennis te nemen van vervolgstappen in 2020 en 2021 om ermee te gaan werken, op basis van ervaringen verder te ontwikkelen en de omgang met wijzigingen en actualisaties in de toekomst.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 19 december 2019

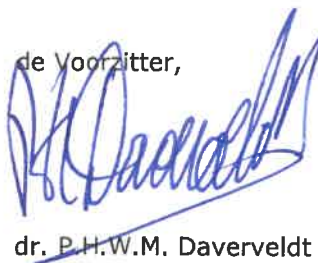
De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt